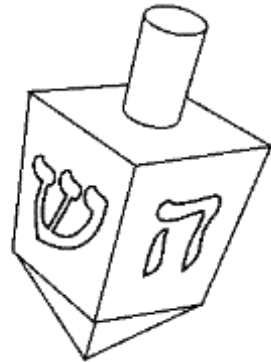

משחקי שפה וחשיבה לחנוכה

הורים יקרים!

שפה וחשיבה הם הכלים הבסיסיים שלנו להתנהלות עם הסביבה, ולכן אנו כ"כ משקיעים בפיתוחם.. בבית עם המשפחה – האחים וסדר היום השוטף, זה הזמן והמקום הטבעיים ביותר לפתח את השפה והחשיבה בצורה בריאה ונורמטיבית.

איר?

- אין צורך בזמן פנוי במיוחד ללמידה!
- אין צורך לשבת ליד שולחן בחדר שקט!
- אין צורך במשחקי קופסא יקרים ובחברות עבודה!

מה כן צריך?

רק מודעות לכך שפיתוח השפה סובב אותנו בכל מקום וזמן, בכל חדרי הבית וברחוב, ובכל סיטואציה רגילה.

להלן מספר דוגמאות להזדמנויות לפיתוח השפה והחשיבה.

1. במטבח: קוצצים סלט לארוחה – בקשו מהילד/ה להגיש לכם את הירקות מהמקרר: עגבניה, מלפפון, פלפל... הראו לילד/ה את רצף הכנת הסלט: שוטפים, מקלפים, חותכים, מערבבים, מתבלים.. שחזרו את הרצף – מה עשינו היום?

2. קיפול כביסה: תנו לילד/ה לעזור לכם, תוך כדי פתחו שיח על הצוארון, כפתורים, כיסים.. נמיין את הבגדים לבנים/בנות, קיץ/חורף, שבת/יום חול.. בקשו ממנו/ה להגיש בכל פעם בגד אחר: מכנסיים, חולצה, גרביים.. או ברמזים – תן/י לי בגד שגורבים על הרגליים בחורף..

3. עורכים שולחן: נחשוב ביחד - מה צריך להביא לשולחן? כמה פריטים מכל כלי? באיזה סכו"ם נשתמש? נשים צלחת /מזלג / כוס אחת לכל סועד..

תנו לילד/ה הוראות מצחיקות ובקשו ממנו/ה להסביר למה זה מצחיק: שים/י את הסכו"ם מתחת הצלחת, הניח/י ליד הצלחת רק כפית, שים/י את הצלחת הפוכה..

4. ברחוב ובנסיעה: דברו עם הילד/ה על מה שרואים: מכונית, כביש, חנויות, רמזורים, ילדים, גינה, מעלית.. נבחין בין מכוניות שונות: בצבע, צורה, גודל..

פתחו דו – שיח בנושא מסוים שאתם רואים או שחביב עליהם.

נסו לגרום לילד/ה להפעיל את החשיבה מבלי לתת לו את כל המידע, לדוג':

כמה גלגלים יש לאופנוע/מכונית/משאית? למה יש לכל אחד מספר שונה של גלגלים?

כמה צבעים יש ברמזור של הולכי רגל/מכוניות? למה זה שונה?

במה עדיף ליסוע? ברכב / תחבורה ציבורית? (יתרונות למול חסרונות)

אילו מתקנים בגינה עשויים מפלסטיק ואילו מברזל? מה היה קורה אילו היו עשויים מזכוכית / מבריסטול / נייר זכוכית?

מצורפת חוברת לפיתוח השפה והחשיבה בנושא החנוכה.

חשוב מאוד!

החוברת ניתנת כדי לתת לכם רעיונות, לא כדאי לשבת עם הילד/ה ולבחון אות/ה, אלא לשאול תוך כדי נסיעה, ארוחה, מקלחת וכו' - בצורה חוויתית.

בהצלחה רבה וחנוכה שמח!!

סימה פיק – גננת שילוב.

יחיד – רבים

חנוכיה – חנוכיות	טהור – טהורים
כד – כדים	יווני – יוונים
סביבון – סביבונים	יהודי – יהודים
סופגניה – סופגניות	פתילה – פתילות
שלהבת – שלהבות	קערה – קערות
שמן – שמנים	חיל – חילים
חשמונאי – חשמונאים	ילד משחק – ילדים משחקים
נס – ניסים	אבא מדליק – אבות מדליקים
אור – אורות	אמא מטגנת – אמהות מטגנות

תקנו את המשפט (זכר ונקבה)

- נוגה משחק בסביבון (משחקת)
- עילאי אוכלת סופגניה (אוכל)
- אבא הדליקה חנוכיה (הדליק)
- אמא טיגן לביבות (טיגנה)
- סבא נתנה מתנות לנכדים (נתן)
- עלמה קילף תפוחי אדמה (קילפה)
- הילדות שרים שירי חנוכה (שרות)
- יונתן עוזרת לאמא להכין סופגניות (עוזר)

הפכים

אור – חושך	רבים – מעטים
להדליק – לכבות	גבוה – נמוך
יהודי – גוי	פתוח – סגור
צדיק – רשע	שקיעה – זריחה
טהור – טמא	יום – לילה
מסתובב – עומד / עוצר	מלא – ריק
גיבורים / חזקים – חלשים	שבור – שלם

איך קוראים ל...

- הכלי שמקלפים איתו תפוז"א? (מקלף)
- הכלי שחותכים איתו תפוז"א? (סכין)
- הכלי שמגרדים איתו תפוז"א? (מגרדת, פומפיה)
- הכלי שמטגנים בו את הליבות? (מחבת)
- הכלי שמרדדים איתו את הבצק? (מערור)
- הכלי שמניחים עליו את הליבות להגשה? (מגש)
- הכלי שממלאים בו שמן? (כד, שמן)
- הכלי שמניחים בו את הפתילה? (כוסית)

משפטים מצחיקים (אבסורדים)

- שיחקתי בסופגניה ואכלתי סביבון.
- אבא הדליק לביבות ואמא טיגנה חנוכיה.
- בחנוכה אוכלים אוזני המן.
- סובבתי את הליביה על הרצפה.
- בחנוכה מדליקים מדורה.
- בחנוכה משחקים ברעשנים.
- אבא יצק חלב לתוך הכוסית.
- אמא חילקה סופגניות וברכה את כולם בשנה טובה.
- בחנוכה ישבנו בסוכה מקושטת.
- הדלקנו את החנוכיה כשהשמש זרחה.

זיהוי חרוזים

מצאו את המילה המתחרזת.

כד – יד / רגל

חנוכיה – חבל / קוקיה

סופגניה – עגבניה / מלפפון

שלהבת – רכבת / מכונית

נר – פרח / זר

אור – שמש / חור

סביבון – מחשבון / מחברת

לביבה – להבה / שמן

פעולה ותוצאה

- אמא טיגנה את הליבות, עכשיו הליבות _____ (מטוגנות)
- הדלקתי את החנוכיה, עכשיו החנוכיה _____ (דולקת)
- סובבנו את הסביבון, עכשיו הסביבון _____ (מסתובב)
- קילפנו את התפוחי אדמה, עכשיו הם _____ (קלופים)
- גרדנו את הגזר, עכשיו הוא _____ (מגורד)
- רידדנו את הצק, עכשיו הוא _____ (מרודד)
- הלבשנו את הבובה, עכשיו היא _____ (לבושה)

צליל פותח

- חנוכיה מתחילה ב- ח: מה עוד מתחיל ב- ח? (חתול, חמור, חלב, חתונה)
- סופגניה מתחילה ב- סו: מה עוד מתחיל ב- סו? (סוס, סוכר, סולם, סוכה)
- נר מתחיל ב- נ: מה עוד מתחיל ב- נ? (נס, נמלה, נשר, נכד)
- שמן מתחיל ב- ש: מה עוד מתחיל ב- ש? (שקע, שקל, שלג, שלט)
- אור מתחיל ב- או: מה עוד מתחיל ב- או? (אוטובוס, אוזן, אופניים, אוכל)
- כד מתחיל ב- כ: מה עוד תחיל ב- כ? (כדור, כפית, כף, כרטיס)
- (אפשרי גם מילים ב- ק)

פעלים מדויקים

לביבות וסופגניות – מטגנים / אוכלים	במקלף – מקלפים
חנוכיה – מדליקים	במגרדת – מגרדים
סביבון – מסובבים	במזרק – מזריקים
ברכות – מברכים	נרות – מדליקים
שירי חנוכה – שרים	בצק – לשים
מזמורים – מזמרים	במערוך – מרדדים
במחבת – מטגנים	בכף – בוחשים

איך אומרים בקטן?

נר – נרונית
כוס – כוסית
כף – כפית
צלחת – צלוחית
מפה – מפית
קערה – קערית
מגש - מגשית

הוא והיא

הוא חם והיא _____	הוא מדליק והיא _____
הוא מתוק והיא _____	הוא משחק והיא _____
הוא תופח והיא _____	הוא מטגן והיא _____
הוא עגול והיא _____	הוא יהודי והיא _____
הוא מתנפח והיא _____	הוא רשע והיא _____
הם מדליקים והן _____	הוא מקלף והיא _____
הם מסתובבים והן _____	הוא מגרד והיא _____

למי יש?

- לסביבון ולכד יש ידיד -
למי עוד יש ידיד? (דלת, עגלה, ברז, שקית, ארון)
- הסופגניה עגולה -
מי עוד עגול? (כדור, תפוז, עגבניה, הגה, צלחת)
- השלהבות מאירות -
מה עוד מאיר? (שמש, ירח, פנס חשמל, נורה)
- הסביבון מסתובב -
מה עוד מסתובב? (מאוורר, קרוסלה, מיקסר, גלגלים, שבשבת)

הסקת מסקנות

- אמא הכינה על השיש במטבח תפו"א, מגרדת, שמן וקערה, סימן ש- אמא _____ (מכינה לביבות).
- כל המשפחה עומדת ליד החנוכיה והשמש שוקעת, סימן ש- _____ (מדליקים עכשיו את החנוכיה).
- סבא וסבתא הגיעו עם הרבה שקיות – סימן ש- _____ (הם הביאו מתנות).
- אמא ביקשה מחנה לקנות קמח בסופר חנה הלכה וחזרה בלי קמח, סימן ש- _____ (לא היה קמח בסופר).
- אני רואה הרבה שלהבות בחלון של השכנים, סימן ש- _____ (השכנים הדליקו חנוכיה).
- מהמחבת הציצו עיגולים תפוחים וריח נעים התפשט במטבח, סימן ש- _____ (מטגנים פה סופגניות).

פתרון בעיות – מה עושים כש...?

- באמצע טיגון הליבות השמן נגמר?
- אנחנו רוצים להדליק את החנוכיה על אדן החלון אבל רוח חזקה נושבת?
- הלכנו לבקר את הדודים בחנוכה אבל הם לא בבית?
- אחותי הקטנה רוצה לשחק דווקא בסביבון שהבאתי מהגן?
- אנחנו רוצים להדליק את החנוכיה אבל לא מוצאים את הגפרורים?